

Research Article

Investigating the Short-Term Impact of Foreign Head Coach Appointment Mid-season on the Sporting Performance of Professional Football Clubs in Iran's Premier League

Amir Mohammad Nasiri¹ , Jamshid Imeni² , Habib Honari³ *

1. Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

2. Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

3. Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Received: 16/12/2024, Accepted: 14/10/2025, Online Published: 24/10/2025

* Corresponding Author: Habib Honari, E-mail: habibhonari@atu.ac.ir

How to Cite: Nasiri, A. M; Imeni, J; & Honari, H. (2025). Investigating the Short-Term Impact of Foreign Head Coach Appointment Mid-season on the Sporting Performance of Professional Football Clubs in Iran's Premier League. *Sport Management Studies*, 17(93), 17-32. In Persian. Doi: [10.22089/smrj.2025.17543.4107](https://doi.org/10.22089/smrj.2025.17543.4107)

Extended Abstract

Background and Purpose

The performance of football clubs can be evaluated across three dimensions: economic, sporting, and social, with sporting performance holding the utmost significance. This emphasis is because success in economic and social aspects largely depends on sporting achievements. Thus, sporting success critically influences both the short-term and long-term prosperity of football clubs. Coaches play a pivotal role in this performance, as their leadership directly affects a team's on-field outcomes. The pressure on head coaches is substantial; even the most highly decorated managers face dismissal risks following poor match results. This study investigates the short-term impact of appointing foreign coaches' mid-season on the sporting performance of Iranian football clubs.

Methods

This applied research employed a causal-comparative design. The statistical population included all 16 teams active in the Iranian Premier League during the last 17 seasons (2007–2008 to 2023–2024) that appointed a new foreign coach mid-season. The 17-season range was selected to broaden the study's scope and enhance result generalizability. To assess short-term effects, a five-game window before and after the coaching change was used, a duration consistent with prior research focusing on immediate impact. Sporting performance was measured by average points accrued by clubs in these five-match intervals.

Data collection was conducted via reliable documentary sources, including the official Football Federation of the Islamic Republic of Iran website and Transfermarkt. The normality of the

collected datasets (points before and after coach appointments) was assessed using the Shapiro-Wilk test. Given the normal distributions established (p-values 0.061 and 0.143, respectively), paired t-tests were conducted to analyze performance differences. Data analysis utilized Python programming and the SciPy statistical library.

Findings

Analysis revealed that over these 17 seasons, 40 foreign head coaches were appointed mid-season across Iranian clubs. Tractor S.C. accounted for the highest number of such appointments (seven). The Shapiro-Wilk test confirmed normality in both before- and after-appointment point distributions, enabling paired t-test application. Although mean team performance showed a minor improvement post-appointment, the p-value was 0.09, exceeding conventional significance thresholds (0.05 and 0.01). This indicates that, statistically, the short-term appointment of foreign coaches did not yield significant enhancement in sporting performance.

The performance of football clubs can be evaluated in three fields of economic, sporting, and social, among which sporting performance bears the most significance. This is due to the fact that success in economic and social fields will only be possible through sporting success. Hence, this success has a significant impact on the long-term and short-term success of a football club (1). Furthermore, coaches play a deciding role in the success of the team and how the team performs on the field. This role is directly and closely linked to a team's sporting performance on the field in a way that even the most decorated head coaches are always exposed to the danger of being dismissed after a few undesirable results (2). The present study aims to investigate the short-term impact of appointing a foreign coach in the middle of the season on the sporting performance of Iranian football clubs.

Table 1. Paired t-test results.

Mean difference	p-value	Df	T value	Test
0.18	0.09	39	1.781	The short-term impact of foreign coach appointment

Conclusion

The findings suggest that appointing a foreign head coach mid-season does not produce a statistically meaningful positive effect on a football club's short-term sporting performance. These results align with previous studies by Behnam et al., García-Aliaga et al., Besters et al., and Guerrero-Calderón et al., yet contrast with other research [7–10], likely due to contextual and methodological differences. Overall, foreign head coach appointments are not recommended as a strategy for immediate performance improvements. Management and decision-makers of Iranian football clubs, especially those facing relegation threats, should avoid mid-season foreign coach replacements unless supported by a robust strategic plan. The authors recommend managers and decision-makers of Iranian football clubs, especially those at the bottom of the table and at risk of relegation, who seek to improve their team's sporting performance in short-term to refrain from appointing foreign head coaches in the middle of the season without a clear strategic plan.

Keywords: Persian Gulf Pro League, Sporting Management, Sporting Success, Shock Effect.

Article Message

Retrospective analysis of the Iranian Premier League demonstrates that mid-season foreign coach appointments have a positive but statistically insignificant effect on club sporting performance. Relevant managers who seek an immediate improvement in their team's sporting performance should refrain from appointing foreign head coaches in the middle of the season without a clear

strategic plan. Therefore, managers seeking rapid on-field improvement should exercise caution and avoid such changes without a comprehensive strategy.

Ethical Considerations

As this research analyzed existing numerical data without human subjects or interventions, informed consent and confidentiality considerations were not applicable. The study strictly adhered to academic integrity principles and properly referenced all data sources. The research process complied with ethical standards for secondary data analysis as per the Committee on Publication Ethics (COPE) guidelines. [The research process complied with established ethical guidelines for secondary data analysis, as outlined in the Committee on Publication Ethics \(COPE\) Guidelines.](#)

Authors' Contributions

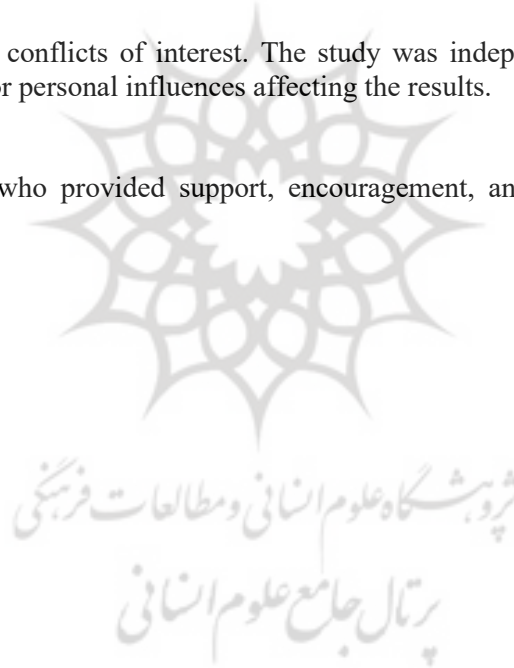
- Conceptualization: Amir Mohammad Nasiri & Jamshid Imeni
- Data Collection: Amir Mohammad Nasiri
- Data Analysis: Amir Mohammad Nasiri
- Manuscript Writing: Amir Mohammad Nasiri & Jamshid Imeni
- Review and Editing: Habib Honari
- Literature Review: Amir Mohammad Nasiri & Jamshid Imeni
- Project Management: Amir Mohammad Nasiri

Conflict of Interest

The authors declare no conflicts of interest. The study was independently conducted without financial, institutional, or personal influences affecting the results.

Acknowledgments

The author thanks all who provided support, encouragement, and guidance throughout this research.

بررسی تأثیر کوتاه مدت انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل بر عملکرد ورزشی باشگاه‌های حرفه‌ای لیگ برتر فوتبال ایران

امیر محمد نصیری^۱، جمشید ایمنی^۲، حبیب هنری^۳ *

۱. گروه آموزشی مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
۲. گروه آموزشی مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
۳. گروه آموزشی مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۰۳، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۰۴، تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۰۵/۱۴

* نویسنده مسئول: حبیب هنری، E-mail: habibhonari@atu.ac.ir

How to Cite: Nasiri, A. M.; Imeni, J.; & Honari, H. (2025). Investigating the Short-Term Impact of Foreign Head Coach Appointment Mid-season on the Sporting Performance of Professional Football Clubs in Iran's Premier League. *Sport Management Studies*, 17(93), 17-32. In Persian. Doi: [10.22089/smrj.2025.17543.4107](https://doi.org/10.22089/smrj.2025.17543.4107)

چکیده

سرمربیان نقش کلیدی در عملکرد ورزشی باشگاه فوتبال دارند و به صورت مستقیم در بقا و موفقیت باشگاه‌ها در جنبه‌های مختلف دخیل‌اند؛ بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر کوتاه مدت انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل بر عملکرد ورزشی باشگاه‌های ایران انجام شد. جامعه آماری پژوهش تمامی ۱۶ تیم فعال در ۱۷ فصل اخیر لیگ برتر ایران (فصول ۸۶-۸۷ تا ۱۴۰۲-۱۴۰۳) بودند که در میانه فصل اقدام به انتصاب سرمربی جدید خارجی کرده بودند. پژوهش از نظر هدف کاربردی و روش آن علی-مقایسه‌ای بود. از میانگین امتیازات کسب شده در بازه زمانی پنج بازی قبل و بعد از انتصاب سرمربی برای بررسی تأثیر استفاده شد. آزمون تی زوجی برای بررسی تأثیر انتصاب به کار رفت. نتایج نشان داد، انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل تأثیر کوتاه مدت مثبت و معناداری بر عملکرد ورزشی نداشت. این پژوهش نشان می‌دهد، مدیران باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران برای اهداف کوتاه مدت عملکرد ورزشی تیم خود نباید بدون برنامه راهبردی دقیق اقدام به انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل کنند.

واژگان کلیدی: لیگ خلیج فارس، مدیریت ورزشی، موفقیت ورزشی، شوک تغییر سرمربی

مقدمه

فوتبال یکی از محبوب‌ترین ورزش‌های دنیا شناخته می‌شود که با گذر زمان ماهیت آن به مفهوم صنعت نزدیک شده است و همواره در مرکز توجه قرار دارد. برجستگی این ورزش در اقتصاد جهانی درخور توجه است؛ به طوری که فوتبال سه درصد مبادله و تجارت جهانی را به خود اختصاص داده است (شجیع و همکاران، ۲۰۲۴، ۱۳۶؛ شیروانی و همکاران، ۲۰۲۲، ۳۳۷). تجارت بین‌المللی به طور گسترده بر صنعت فوتبال تأثیر می‌گذارد که به دلیل برگزاری رویدادهای فوتبالی بین‌المللی فراوان در سطوح مختلف این ورزش به شکل مداوم است. این رویدادها توسط سازمان‌ها و شرکت‌های جهانی در سراسر دنیا حمایت می‌شوند (باتمونخ^۱، ۲۰۲۱، ۵۱). همچنین در سال‌های اخیر و با گسترش شبکه‌های اجتماعی، شکل جدیدی از ارتباط بین مخاطبان و باشگاه‌های ورزشی ایجاد کرده است؛ به طوری که حتی طرفداران می‌توانند به طور زنده با تلفن‌های همراه خود، رویدادهای ورزشی را پیگیری کنند (بهرامی و کیانی، ۲۰۲۳، ۱۸). باشگاه‌های فوتبال در مرکز این ورزش قرار دارند و ادامه حیات این رشته ورزشی، بدون وجود باشگاه‌های فوتبال امکان‌پذیر نیست. عملکرد باشگاه‌های ورزشی در سه زمینه اقتصادی، ورزشی و اجتماعی قابل‌ارزیابی است. حوزه ورزشی اهمیت بیشتری در مقایسه با دو حوزه اقتصادی و اجتماعی دارد؛ به طوری که چنین موفقیت‌هایی در بستر حوزه ورزشی میسر خواهند شد و عملکرد ورزشی یک تیم فوتبال حرفه‌ای تأثیر چشمگیری بر موفقیت بلندمدت و کوتاه‌مدت یک تیم فوتبال دارد (دهشتی و همکاران، ۲۰۲۳، ۱۶۴). عملکرد ورزشی که بیش از دیگر شاخص‌های ارزیابی باشگاه‌ها مشهود است، شامل نتایج و رتبه نهایی تیم می‌شود (مرادی چالشتری و نظری، ۲۰۱۹، ۳۸).

از جمله مهم‌ترین اهداف مدیران ورزشی، بهبود عملکرد ورزشی و مالی باشگاه است (دهشتی و همکاران، ۲۰۲۳، ۱۶۴)؛ به عنوان مثال، طبق تخمین‌ها، سقوط یک تیم لیگ برتری، ضرر مالی هنگفتی برای آن تیم به همراه خواهد داشت (آروندل^۲ و همکاران، ۲۰۲۰، ۷۹۲). با توجه به تأثیر مستقیم نتایج ورزشی بر عملکرد مالی، مدیران ورزشی اهمیت بسیار بیشتری به نتایج کسب‌شده تیم می‌دهند؛ چراکه نتایج مطلوب و نامطلوب، تأثیر فراوانی بر آینده باشگاه ورزشی می‌گذارد (گارسیا آلیگا^۳ و همکاران، ۲۰۲۴، ۵۱). اگر تیم به اهداف ورزشی مدنظر خود در ابتدای فصل نرسد، با توجه به سرمایه‌گذاری‌ها، یک باشگاه ورزشی در راه کسب اهداف اقتصادی خود می‌تواند با مشکلات زیادی روبه‌رو شود. این موضوع باعث خواهد شد فشار بر مدیران افزایش یابد و آن‌ها با در نظر گرفتن اجرای تغییرات گسترده، تصمیم بگیرند (سوسا^۴ و همکاران، ۲۰۲۴، ۹۱؛ روکابوی و پاولیک^۵، ۲۰۲۰، ۸۲).

در این میان، سرمربیان نقش بسیار کلیدی در کسب موفقیت تیم و نحوه عملکرد تیم در درون زمین دارند. این نقش با عملکرد ورزشی یک تیم در داخل زمین پیوند مستقیم و نزدیکی دارد؛ به طوری که همواره پس از چند نتیجه نامطلوب، جایگاه پرافتخارترین سرمربیان هم در خطر برکناری قرار می‌گیرد (گارسیا-آلیگا و همکاران، ۲۰۲۴، ۵۱). طبق برخی تحقیقات، اخراج سرمربیان در میانه فصل، در برخی از لیگ‌های فوتبال به اوج خود می‌رسد (برایسون^۶ و همکاران، ۲۰۲۱، ۹۶). با اینکه اخراج سرمربی در میانه فصل می‌تواند باعث بی‌ثباتی در تیم و بازیکنان شود، مدیران باشگاه‌ها معمولاً به سه دلیل به تغییر سرمربی فکر می‌کنند: ۱- بهبود عملکرد تیم پس از نتایج نامناسب و رتبه‌ای پایین‌تر از حد انتظار؛ ۲-

1. Batmunkh
2. Arrondel
3. García-Aliaga
4. Sousa
5. Rocaboy & Pavlik
6. Bryson

افزایش انگیزه بازیکنان؛ ۳- نارضایتی سهام‌داران، حامیان مالی و هواداران (سوسا و همکاران، ۲۰۲۴، ۸۳؛ دیاز-گارسا^۱ و همکاران، ۲۰۲۱، ۲۷۹).

چنین شرایط نامناسب عملکردی، ناگزیر باشگاه‌ها را به مسیر تغییر سرمربی می‌برد. تغییر سرمربی، گزینه‌ای پرریسک برای مدیران ورزشی است؛ زیرا بیشتر اوقات، این تغییرات در سیستم هدایت تیم منجر به بروز مشکلات اساسی در ثبات تیم و بازیکنان، رشد سازمانی و امنیت مالی می‌شود (سوسا و همکاران، ۲۰۲۴، ۸۳). از سوی دیگر، از بعد اقتصادی تغییر سرمربی می‌تواند هزینه‌های هنگفتی را به باشگاه تحمیل کند؛ چراکه باشگاه باید علاوه بر پرداخت هزینه به سرمربی اخراج‌شده، برای عقد قرارداد با سرمربی جدید نیز هزینه مالی متحمل شود (گارسا-آلیگا و همکاران، ۲۰۲۴، ۵۱؛ ویلسون^۲ و همکاران، ۲۰۲۰، ۹). حال اگر این تغییر سرمربی موجب نزدیکی سطح عملکرد ورزشی به سطوح ایده‌آل استراتژیک باشگاه‌ها نشود، انتقادهای از سطح ورزشی افزایش می‌یابد و تیم مدیریتی باشگاه به دلیل انتخاب‌های نادرست در معرض انتقاد هواداران قرار می‌گیرد.

در میان اهداف مختلف تغییر سرمربی، یک هدف خاص یعنی اثر کوتاه‌مدت بر خروج سریع از بحران عملکرد ورزشی، می‌تواند مدنظر مدیران باشد. چنین اثر کوتاه‌مدت و مثبت تغییر سرمربی را «اثر شوک»^۳ می‌نامند. لاگو پنیاس^۴ (۲۰۱۱) معتقد است که این اثر بر پایه این باور استوار است که سرمربی جدید بهتر در بازیکنان انگیزه ایجاد می‌کند و از این طریق نتایج را بهبود می‌بخشد. ویلسون و همکاران (۲۰۲۰) از سوی دیگر معتقد هستند که موفقیت سرمربی جدید به عوامل متعددی از جمله زمان انجام این تغییر، علت جابه‌جایی سرمربی قبلی و توانایی سرمربی جدید در تطابق با شرایط جدید بستگی دارد؛ به همین دلیل، ضروری است مدیران پیش از تغییر سرمربی به این عوامل توجه کنند. در زمینه تغییر سرمربی، پژوهشگران درباره سه نظریه بحث کرده‌اند: نظریه «عقل سلیم»^۵ که طبق آن، تغییر سرمربی بر نتایج تیم تأثیر مثبت خواهد گذاشت و عملکرد به طور متوالی بهبود پیدا می‌کند؛ در «تئوری تسلسل»^۶ سرمربی به دلیل ابهام و افزایش بی‌ثباتی باعث می‌شود نتایج تیم افت کند؛ طبق «تئوری قربانی»^۷ ارتباطی بین تغییر سرمربی و عملکرد وجود ندارد. گامسون و اسکاچ (۱۹۶۴) این سه نظریه را ارائه کردند و در پژوهش‌های نو نیز به آن‌ها استناد شده است (روکابوی و پولیک، ۲۰۲۰، ۲؛ اسکلز و لورکا^۸، ۲۰۲۰، ۹۲۹؛ زارت و گولیش^۹، ۲۰۲۲، ۶۹۷).

نتایج تیم‌ها تحت تأثیر متغیرهای زیادی قرار می‌گیرد. به طور کلی، سه رکن سرمربی، تماشاگر و ورزشکار از ارکان اصلی و محوری باشگاه‌ها هستند (گارسا-آلیگا و همکاران، ۲۰۲۴، ۵۱). سرمربیان نقش کلیدی در برنامه‌ریزی و اجرای جنبه‌های تاکتیکی، فنی، فیزیکی و روانی یک تیم فوتبال دارند و مسئول اصلی فرایند تمرین و کسب نتیجه در زمین فوتبال هستند (جاکوبسن^{۱۰}، ۲۰۲۱، ۸۱؛ رادزیمی‌نسکی^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۲، ۱). بررسی پیشینه تحقیقات نشان می‌دهد که تأثیر تغییر سرمربی، بیشتر بر نتایج تیم متمرکز است؛ در حالی که اطلاعات چندانی درمورد تأثیر بر بهبود شرایط بدنی بازیکنان نیست (سوسا و همکاران، ۲۰۲۴، ۸۴). در یکی از پژوهش‌های موجود در این زمینه، محقق، نتایج و شرایط

1. Díaz-García
2. Wilson
3. Shock effect
4. Lago-Penas
5. Common Sense
6. Vicious Circle
7. Scapegoating
8. Scelles & Llorca
9. Zart & Güllich
10. Jakobsen
11. Radzimiński

بدنی بازیکنان را بین سرمربیان اخراج‌شده و سرمربیان جدید با اشاره به یک گروه کنترل مقایسه کرد (تیم‌هایی که در طول سه فصل متوالی سرمربی را جایگزین نکردند). نتایج نشان داد، تغییر سرمربی می‌تواند به طور محدود منجر به بهبود عملکرد تیمی و شرایط جسمانی شود، اما این اثرات پس از پنج بازی از بین می‌رود و اثرات آن کوتاه‌مدت خواهد بود (گومز^۱ و همکاران، ۲۰۲۱، ۶۰۶؛ زارت و گولیش، ۲۰۲۲، ۷۰۲). رضانی‌نژاد و همکاران (۲۰۱۷) تأثیر تغییرات مربیگری بر عملکرد باشگاه‌های لیگ برتر فوتبال ایران در دوره زمانی فصول ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ را با تمرکز بر باشگاه‌هایی بررسی کردند که حداقل سه فصل متوالی در لیگ حضور داشتند. محققان با تحلیل داده‌های بایگانی سازمان لیگ و باشگاه سپاهان و با استفاده از آزمون‌های تجزیه و تحلیل واریانس یک‌طرفه با آزمون تعقیبی گابریل و آزمونی مستقل، تفاوت رتبه باشگاه‌ها نسبت به فصل گذشته را در حالت تغییر و نبود تغییر مربی مقایسه کردند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که ثبات مربیگری بهبود معناداری در عملکرد دارد (به طور متوسط افزایش ۱/۱۹ رتبه)؛ در حالی که تغییر مکرر مربی با کاهش معنادار عملکرد همراه است (کاهشی معادل ۱/۴۸ رتبه). یافته‌های این پژوهش بیان می‌کند که پایداری در مربیگری، زمان کافی برای پیاده‌سازی استراتژی‌ها و فلسفه کاری قوی ایجاد می‌کند و به ارتقای عملکرد باشگاه منجر می‌شود.

در لیگ برتر فوتبال ایران تغییرات مرتبط با نیمکت مربیگری امری شایع است. بنابر گزارش فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران (۲۰۲۴)، در لیگ برتر ایران، نزدیک به ۲۲ سال از شروع لیگ یک تا پایان بیست و دومین دوره این مسابقات، تنها ۱۵۱ سرمربی ایرانی تجربه کار در بالاترین سطح لیگ را به دست آوردند. نکته درخور توجه این است که حدود ۵۰ درصد از سرمربیان ایرانی، تنها یک فصل در بالاترین سطح فوتبال ایران کار کردند و پس از آن دیگر در این سطح حضور فعال نداشتند. برخی از این افراد، تنها برای پنج بازی به‌عنوان سرمربی حضور داشتند و سپس از این جایگاه خارج شدند. طی این ۲۲ سال، به طور میانگین در هر فصل ۱۳۰۴ تغییر روی نیمکت تیم‌ها صورت گرفت (۲۹۴ تغییر در کل). عمر سرمربیگری در لیگ برتر ایران، نزدیک به ۲۱ هفته است و معمولاً سرمربیان پیش از رسیدن به پایان فصل، شغل خود را از دست می‌دهند.

در این میان انتصاب سرمربیان خارجی برای مدیران باشگاه‌های فوتبال ایران جذابیت‌های فراوانی دارد. عده‌ای از مدیران آن را راهی ساده برای دستیابی به سرمربیان شایسته می‌دانند. بسیاری از کشورهای جهان، برای دستیابی به موفقیت‌های جهانی از سرمربیان باتجربه خارجی استفاده می‌کنند (پیلاردی^۲، ۲۰۲۲، ۶۴)؛ اما در این صنعت هزینه‌بر و پر از تبادلات مالی، به دلیل شرایط خاص اقتصادی ایران، انتخاب سرمربیان خارجی رفتار مدیریتی نسبتاً پرخطری محسوب می‌شود و در صورتی که این سرمربیان بادقت و ویژگی‌های درستی انتخاب نشوند، علاوه بر تحمیل هزینه ارزی هنگفت، هیچ تأثیر ورزشی بر عملکرد باشگاه‌های ایران نخواهند داشت. از سوی دیگر، برخی از متخصصان به تأثیرات شوک فرهنگی، مشکلات زبان و نشناختن بازیکنان، به‌عنوان سایر مشکلات بالقوه استخدام سرمربیان خارجی اشاره می‌کنند (گارسیا-آلیگا و همکاران، ۲۰۲۴، ۵۷). در چنین شرایطی، در طول ۲۲ فصل برگزاری لیگ برتر ایران، سرمربیان خارجی، برابر با ۵۹ نفر بود. دوازده سرمربی خارجی موفق شدند به سه رتبه اول لیگ برتر برسند و تنها چهار سرمربی به‌عنوان قهرمانی لیگ برتر ایران رسیدند. حدود هفتاد درصد این سرمربیان، تنها یک فصل و حتی کمتر در ایران حضور داشتند. برخی از سرمربیان خارجی با وجود عقد قراردادهای بیشتر از یک فصل، پس از گذشت چند هفته و بدون داشتن زمان کافی برای تأثیرگذاری، از سمت خود کنار رفتند و نتوانستند تأثیر مطلوب بگذارند؛ با وجود این، سرمربیان خارجی موفق نیز همانند برانکو ایووانکوویچ، در لیگ برتر ایران فعالیت داشتند که اثرات فعالیت و موفقیت آن‌ها در یک تیم چشمگیر بوده

1. Gómez

2. Pilardi

است (فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۲۴). نظر به وجود نمونه‌های مثبت و منفی بسیار و گوناگونی نتایج و اثرات موجود انتصاب سرمربیان خارجی، این موضوع بحث‌کردنی و درخور توجه است. یافتن دلایل کسب نکردن موفقیت توسط برخی از سرمربیان خارجی در چارچوبی خاص می‌تواند کمک شایانی به مدیران باشگاه‌ها در راستای تصمیم‌گیری صحیح کند. در این میان، با توجه به سطح ثبات در فوتبال ایران، انتصاب سرمربی جدید در میانه فصل تصمیمی است که هر مدیری در دوره مدیریت خود ممکن است با آن روبه‌رو شود.

نظر به علاقه زیاد باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران به جذب و انتصاب مربیان خارجی و منابع ارزی و مالی گسترده موردنیاز برای انجام چنین انتصابات، این مبحث باید به شکل اختصاصی و پیشرفته در چارچوب‌های علمی بررسی شود؛ با وجود این، پژوهش‌های پیشین علاقه زیادی به تفکیک مربیان در تحقیقات خود نشان نداده‌اند و بررسی تأثیرات مربیان بر عملکرد ورزشی را به طور کلی انجام داده‌اند که این موضوع می‌تواند موجب ادغام و کلی‌نگری به نتایج کسب‌شده مربیان داخلی و خارجی شود. این پدیده به‌وضوح باعث ایجاد شکاف پژوهشی در شاکله ادبی تحقیقات علمی شده است. همچنین با وجود پژوهش‌های محدود در شاکله ادبی موجود در زمینه تغییر سرمربی در ایران، ماهیت موضوعی این پژوهش‌ها تمایل درخور توجهی به بررسی تأثیرات انتصاب سرمربی خارجی در کوتاه‌مدت به‌عنوان یک مبحث ویژه و اختصاصی نداشته‌اند؛ این موارد منجر به شکل‌گیری قصد و انگیزه توسط نویسندگان برای رفع شکاف‌های پژوهشی شده است. پژوهش حاضر به دنبال یافتن پاسخ این سؤال است که انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل توسط مدیران باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران چه تأثیری بر کسب امتیاز و عملکرد ورزشی تیم در کوتاه‌مدت دارد؟

پژوهش حاضر در نظر دارد برای یافتن پاسخ این سؤال، به بررسی پیشینه عملی این موضوع اقدام کند. ارائه پاسخ به این سؤال ضمن تسهیل فرایند تصمیم‌گیری مدیران، می‌تواند تأثیرات کوتاه‌مدت (اثر شوک) انتصاب سرمربیان خارجی را بیابد و سازگاری سرمربیان خارجی با تیم‌های حرفه‌ای فوتبال ایران را که درگیر بحران عملکردی در جنبه ورزشی هستند، مشخص کند. شایان ذکر است، از این پس، منظور از کلمه «انتصاب» در محتوای متنی، «انتصاب مربی خارجی در میانه فصل از سوی باشگاه‌های حرفه‌ای» است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و روش تحقیق آن علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش تمامی ۱۶ تیم‌های فعال در فصل اخیر لیگ برتر فوتبال ایران از فصل ۱۳۸۷-۱۳۸۶ تا ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که در میانه فصل اقدام به انتصاب سرمربی جدید خارجی کرده بودند. دلیل انتخاب عدد ۱۷ برای تعداد فصول بررسی‌شده، افزایش گستره پژوهش و جامعیت بخشیدن به نتایج آن بود. با توجه به هدف بررسی تأثیرات کوتاه‌مدت انتصاب سرمربیان خارجی در میانه فصل، بازه زمانی پنج بازی به‌عنوان چارچوب بررسی این نوع اثر انتخاب شد تا نتایج پژوهش بتواند تغییرات عملکردی تیم‌ها را در کوتاه‌مدت بررسی کند. چنین بازه زمانی توسط پژوهش‌های پیشین برای بررسی اثر کوتاه‌مدت استفاده شده بود (لاگو پنیاس، ۲۰۱۱، ۱۱۷). برای بررسی عملکرد ورزشی در این بازه نیز میانگین امتیازات کسب‌شده توسط تیم فوتبال، پنج بازی قبل از نقطه زمانی تغییر و پنج بازی پس از انتصاب سرمربی خارجی جدید انتخاب شد. پس از مشخص شدن بازه زمانی و معیار سنجش عملکرد تیمی، پژوهشگران اقدام به جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های پژوهش کردند. داده‌های این پژوهش از طریق منابع اسنادی و مراجعه به وبسایت رسمی و معتبر جمع‌آوری شدند (سایت رسمی فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران و ترنفسرمارکت^۱).

1. Transfermarkt

پس از اتمام روند جمع‌آوری اطلاعات و نظر به ماهیت پژوهش، آزمون شاپیرو-ویلک برای بررسی توزیع نرمال داده‌ها و سپس آزمون تی زوجی (t) به‌منظور بررسی تأثیر انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل به کار رفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و محاسبات مربوط، زبان برنامه‌نویسی پایتون (نسخه ۳.۱.۴) و کتابخانه داده‌محور SciPy (نسخه ۱.۱.۰.۱) استفاده و نتایج آزمون‌ها استخراج شد.

نتایج

بررسی انتصابات اشخاص خارجی برای هدایت تیم‌های باشگاهی فوتبال ایران در ۱۷ فصل اخیر نشان داد که در این بازه زمانی، ۴۰ نیمکت سرمربیگری در میانه فصل از سوی مدیران ایرانی در میانه فصل به سرمربیان خارجی سپرده شده است. جدول (۱) فراوانی انتصابات مذکور را در فصول مختلف نشان می‌دهد. در میان ۱۷ فصل اخیر، فصل ۱۳۹۰-۱۳۹۱ با انتصاب پنج سرمربی خارجی در میانه فصل، بیشترین فراوانی و فصول ۱۴۰۰-۱۳۹۹ و ۱۳۹۲-۱۳۹۱ با هیچ انتصابی، کمترین فراوانی را داشتند.

جدول ۱- فراوانی انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل بر اساس فصل

Table 1-Season-based frequency of foreign coach appointment

فصل Season	فراوانی Frequency	فصل Season	فراوانی Frequency
1402-1403	3	1393-1394	3
1401-1402	4	1392-1393	3
1400-1401	2	1391-1392	0
1399-1400	0	1390-1391	2
1398-1399	4	1389-1390	5
1397-1398	2	1388-1389	1
1396-1397	2	1387-1388	3
1395-1396	1	1386-1387	3
1394-1395	2	مجموع Total	40

جدول (۲) نشان‌دهنده فراوانی انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل بر اساس تیم‌ها است. داده‌ها نشان می‌دهد، ۱۶ تیم‌های ایرانی در ۱۷ فصل اخیر اقدام به انتصاب سرمربی خارجی کردند. تراکتورسازی تبریز با هفت انتصاب در میانه فصل، بیشترین فراوانی را در میان ۴۰ انتصاب پیشتر ذکرشده داشت. شش تیم نیز به صورت مشترک با یک انتصاب در میانه فصل، در ۱۷ فصل اخیر لیگ برتر ایران، کمترین فراوانی را داشتند.

جدول ۲ - فراوانی انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل بر اساس تیم
Table 2- Club-based frequency of foreign coach appointment

تیم Club	فراوانی Frequency	تیم Club	فراوانی Frequency
تراکتورسازی تبریز Tractor S.C.	7	فولاد خوزستان Foolad Khuzestan FC	2
سپاهان اصفهان Sepahan S.C.	5	نساجی مازندران Nasaji FC	2
پرسپولیس تهران Persepolis FC	4	استقلال تهران Esteghlal FC	1
مس کرمان Mes Kerman SC	4	شهرداری تبریز Shahrdari Tabriz FC	1
داماش گیلان Damash Gilan FC	3	گل گهر سیرجان Gol Gohar FC	1
نفت آبادان Sanat Naft FC	3	شاهین بوشهر Shahin Bushehr FC	1
ذوب آهن اصفهان Zob Ahan FC	2	راه آهن تهران Rah Ahan FC	1
ملوان بندر انزلی Malavan FC	2	راهیان کرمانشاه Rahian Kermanshah FC	1

جدول (۳) داده‌های توصیفی مرتبط با میانگین امتیازات کسب شده قبل از انتصاب و بعد از انتصاب سرمربی‌ها را نشان می‌دهد. براساس این یافته‌ها، میانگین امتیازات تیم‌ها در پنج بازی پیش از انتصاب مربی برابر با ۰/۹۸ با انحراف معیار ۰/۵۲ بود. همچنین حداقل و حداکثر امتیازات کسب شده در این دوره به ترتیب ۰/۲۰ و ۲/۰۰ بود. این نتایج نشان می‌دهد که عملکرد تیم‌ها پیش از تغییر مربی در سطح نسبتاً پایین و با پراکندگی محدود قرار داشت. در مقابل، میانگین امتیازات تیم‌ها در پنج بازی پس از انتصاب مربی جدید برابر با ۱/۱۶ با انحراف معیار ۰/۵۹ بود. همچنین حداقل امتیاز برابر با ۰/۲۰ و حداکثر امتیاز ۲/۴۰ به دست آمد. این یافته‌ها بیانگر آن است که عملکرد تیم‌ها پس از تغییر مربی به طور میانگین بهبود یافت و دامنه تغییرات در نتایج نیز اندکی افزایش داشت.

جدول ۳- داده‌های توصیفی مرتبط با میانگین امتیازات کسب شده

Table 3- Datasets' descriptive statistics

انحراف معیار STD. DEVIATION	میانگین MEAN	حداکثر داده MAXIMU M	حداقل داده MINIMU M	فراوانی N	داده Dataset
0.52112	0.9850	2.00	0.20	40	میانگین امتیازات قبل از انتصاب Avg. points before appointment
0.59069	1.1675	2.40	0.20	40	میانگین امتیازات بعد از انتصاب Avg. points after appointment

جدول (۴) نتایج آزمون شاپیرو-ویلک برای بررسی توزیع نرمال داده‌ها را نشان می‌دهد. نتایج نشان داد، دسته اول داده‌ها که شامل میانگین امتیازات کسب‌شده تیم در پنج بازی پیش از انتصاب سرمربی خارجی بود، دارای مقدار معناداری ۰/۰۶۱ بود. همچنین مقدار معناداری آزمون برای دسته دوم داده‌ها که شامل میانگین امتیازات کسب‌شده در پنج بازی پس از انتصاب سرمربی خارجی بود، برابر با ۰/۱۴۳ بود. با توجه به اینکه تمامی مقادیر معناداری از ۰/۰۵ بیشتر بود، توزیع هر دو دسته داده‌ها نرمال ارزیابی شد و استفاده از آزمون تی زوجی را برای بررسی اثر مجاز کرد.

جدول ۴ - نتایج آزمون شاپیرو-ویلک
Table 4- Shapiro-Wilk test results

مقدار معناداری آزمون P-)	داده
(Value)	Dataset
0.061	میانگین امتیازات قبل از انتصاب Avg. points before appointment
0.143	میانگین امتیازات بعد از انتصاب Avg. points after appointment

جدول (۵) نتایج آزمون تی زوجی را نشان می‌دهد. با وجود بهبود اندک میانگین امتیازات به‌دست‌آمده و عملکرد تیمی، مقدار معناداری در این آزمون برای داده‌های پژوهش برابر با ۰/۰۹ بود و نظر به بیشتر بودن مقدار این عدد نسبت به اعداد ۰/۰۱ (اطمینان ۹۹ درصد) و ۰/۰۵ (اطمینان ۹۵ درصد)، بهبود عملکرد و تأثیر انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل در کوتاه‌مدت بر عملکرد ورزشی تیم معنادار نبود.

جدول ۵- نتایج آزمون تی زوجی مبنی بر تأثیر انتصاب سرمربی خارجی بر عملکرد ورزشی
Table 5- Paired t-test results of the impact of coach appointment on sporting performance

اختلاف میانگین Mean Difference	مقدار معناداری P-Value	درجه آزادی DF	تی T	آزمون Test
0.18	0.09	39	1.871	تأثیر انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل The impact of appointing a foreign coach mid-season

بحث و نتیجه‌گیری

عملکرد ورزشی نقشی تعیین‌کننده در بقا و موفقیت باشگاه‌های حرفه‌ای ورزش فوتبال دارد و تأثیرات چندبعدی آن بر جنبه‌های مختلف مدیریتی مؤثر است. در چنین شرایطی، تضمین ثبات مثبت عملکرد ورزشی یکی از دغدغه‌های اصلی مدیران باشگاه‌های فوتبال است؛ بر این اساس، مدیران همواره در تلاش هستند اجزای کلیدی این عملکرد را با تصمیمات صحیح به‌سوی موفقیت هدایت کنند. در مرکز عملکرد ورزشی یک تیم فوتبال، نقش انکارناپذیر سرمربی در مرکز توجه

مدیران و طرفداران یک تیم است. نظر به حقایق موجود، در زمان افت عملکرد ورزشی یک تیم، سرمربیان همواره توسط مدیران، هواداران و رسانه خطاب می‌شوند و مسئول اصلی افت عملکردی هستند. مدیران در چنین موقعیتی بحث تغییر سرمربی را با وجود زیان‌های قراردادی بررسی می‌کنند. وقوع تغییر سرمربی در میانه فصل در فوتبال به دلایل مختلف، امری شایع در فوتبال حرفه‌ای است و به طور معمول مقصود اصلی از انجام چنین تغییر پرخطری در میانه فصل، بهبود سریع عملکرد ورزشی در کوتاه‌مدت و خروج از بحران است؛ بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل در کوتاه‌مدت بر عملکرد تیمی باشگاه‌های حرفه‌ای لیگ برتر فوتبال ایران بود تا پژوهش توانایی موردنیاز برای رفع شکاف پژوهشی در شاکله ادبی موجود را داشته باشد و سازگاری سرمربیان خارجی با تیم‌هایی را بررسی کند که به دنبال اثر کوتاه‌مدت در فوتبال ایران هستند.

با استناد به یافته‌های پژوهش، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل در کوتاه‌مدت اثر مثبت معناداری بر عملکرد ورزشی و تیمی یک تیم فوتبال ندارد. نتایج پژوهش با نتایج مطالعات بهنام و همکاران (۲۰۱۲)، گارسیا-آلیاگا و همکاران (۲۰۲۴)، بسترز^۱ و همکاران (۲۰۱۶) و گوئرو-کالدرون^۲ و همکاران (۲۰۲۱) همخوانی دارد؛ برای مثال، بهنام و همکاران (۲۰۱۲) پژوهشی بر تمامی ۵۴ تیم حاضر در لیگ برتر فوتبال ایران انجام دادند که در سه فصل (۸۸-۱۳۸۷ تا ۹۰-۱۳۸۹) اقدام به انتصاب سرمربی جدید کرده بودند. نتایج نشان داد که با وجود تأثیر اندک تغییر سرمربی بر عملکرد ورزشی در کوتاه‌مدت، این تأثیر معنادار نیست و عوامل دیگری مانند انگیزه بازیکنان، دریافت حقوق به‌موقع، میزان پاداش‌ها، کیفیت بازیکنان، کیفیت داوری و... بر بهبود عملکرد تیم تأثیر می‌گذارند. درمقابل، پژوهش‌های پونس-بوردون^۳ و همکاران (۲۰۲۴)، گومز و همکاران (۲۰۲۱)، روکابوی و پولیک (۲۰۲۰) و بهنام و همکاران (۲۰۱۵) نتایج همسویی را نشان ندادند. پژوهش پونس-بوردون و همکاران (۲۰۲۴) نیز از مفهوم امتیازات کسب‌شده در بررسی عملکرد ورزشی استفاده کرد، اما داده‌های آن تنها مربوط به چهار فصل فوتبال حرفه‌ای اسپانیا (۲۰۱۶-۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸-۲۰۱۹) بود. نتایج این پژوهش نشان داد که تغییر سرمربی تأثیر مثبت و درخورتوجهی بر عملکرد ورزشی دارد و این موضوع می‌تواند به دلیل تمرکز خاص این پژوهش بر دو لیگ دسته اول و لیگ دسته دوم اسپانیا، تفاوت سطوح حرفه‌ای و بررسی تجمیعی نتایج باشد. توجه پژوهش‌های گومز و همکاران (۲۰۲۱) و روکابوی و پولیک (۲۰۲۰) نیز به پنج لیگ معتبر اروپا و داده‌های تجمیعی بود که با توجه به تفاوت‌های چارچوبی می‌تواند منجر به مغایرت نتایج شود. درباره پژوهش بهنام و همکاران (۲۰۱۵) که اثر شوک تغییر سرمربی در دو بازه زمانی یک بازی، دو بازی و چهار بازی را در سه فصل بررسی کرده بود، درصد امتیازات مبنای بررسی عملکرد ورزشی تیم‌ها است. نتایج این پژوهش نشان داد که انتصاب سرمربی جدید در کوتاه‌مدت تأثیر مثبت بر عملکرد ورزشی تیم‌ها می‌گذارد که با نتایج پژوهش حاضر مغایرت دارد. این مغایرت ممکن است به دلیل تفکیک نشدن تأثیر انتصاب سرمربیان خارجی و داخلی از یکدیگر توسط بهنام و همکاران (۲۰۱۵) باشد که این تصمیم در نتایج نهایی تأثیرگذار بود.

درباره محدودیت پژوهش گفتنی است که ابتدا قصد پژوهشگران بررسی تأثیر بلندمدت سرمربیان خارجی هدف بر عملکرد ورزشی تیم‌های حرفه‌ای فوتبال نیز بود؛ با وجود این، در طول انجام تحقیق حاضر، به دلیل مدت‌زمان کوتاه فعالیت بیشتر سرمربیان خارجی این پژوهش در کشور، این بخش با محدودیت مواجه شد و این موضوع سبب تنظیم مجدد اهداف علمی شد. برای پژوهش‌های بعدی، نویسندگان پیشنهاد می‌کنند محققان توجه ویژه‌ای به تأثیر بلندمدت سرمربیان خارجی که حداقل یک فصل هدایت تیم‌های باشگاهی ایران را برعهده داشتند، کنند و نتایج به‌دست‌آمده را با

1. Besters
2. Guerrero-Calderon
3. Ponce-Bordon

یافته‌های پژوهش حاضر مقایسه کنند. همچنین پژوهش‌های بعدی می‌توانند عملکرد مربیان خارجی را به شکل دقیق‌تر در بازه‌های زمانی مختلف و براساس معیارهای گوناگون (ملیت سرمربی، سابقه و...) بررسی کنند و نتایج به‌دست‌آمده را برای رفع شکاف‌های پژوهشی موجود در شاکله ادبی متون علمی به کار برند.

در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که گزینه‌های سرمربیگری خارجی برای ایجاد تغییر کوتاه‌مدت و خروج تیم‌های حرفه‌ای لیگ برتر خلیج‌فارس ایران از بحران مناسب نیستند. این یافته می‌تواند باشگاه‌های فوتبال حرفه‌ای ایران و مدیران آن‌ها را هنگام رویارویی با موضوع انتصاب سرمربی در میانه فصل یاری کند. دلایل احتمالی نتیجه نگرفتن سرمربیان خارجی در کوتاه‌مدت در ایران، ممکن است به مشکلات زبانی، تفاوت‌های راه‌کنشی و سطح آشنایی پایین با محیط لیگ ایران و بازیکنان فعال در آن مرتبط باشد. نظر به نتایج پژوهش‌های پیشین (بهنام و همکاران، ۲۰۱۵) و همچنین هزینه‌های محتمل مالی، به نظر می‌آید، انتصاب سرمربی داخلی برای ایجاد شوک تغییر سرمربی و بهبود عملکرد در کوتاه‌مدت گزینه ایده‌آل‌تری برای مدیران باشگاه‌های حرفه‌ای باشد. پیشنهاد می‌شود، مدیران باشگاه‌های فوتبال ایران که به دنبال بهبود عملکرد ورزشی تیم خود، به‌ویژه تیم‌های پایین جدولی و در خطر سقوط، در کوتاه‌مدت هستند، بدون برنامه راهبردی دقیق اقدام به انتصاب سرمربی خارجی در میانه فصل نکنند.

پیام مقاله

یافته‌های پژوهش نشان داد که انتصاب سرمربیان خارجی در میانه فصل می‌تواند تأثیر مثبت بر عملکرد ورزشی تیم‌ها داشته باشد، اما این تأثیر از نظر آماری معنادار نیست؛ بنابراین مدیران و تصمیم‌گیرندگان ورزشی باید در این زمینه با نگاه راهبردی و مبتنی بر برنامه عمل کنند.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش مبتنی بر داده‌های عددی موجود بود و هیچ‌گونه مشارکت انسانی یا مداخله مستقیم در آن انجام نگرفت. تمامی مراحل پژوهش مطابق با اصول اخلاقی پژوهش و با رعایت ضوابط صداقت علمی صورت گرفت. همچنین پژوهش با استناد به راهنمای کمیته بین‌المللی اخلاق در نشر (COPE) انجام شد.

مشارکت نویسندگان

ایده‌پردازی: امیرمحمد نصیری و جمشید ایمنی

جمع‌آوری داده‌ها: امیرمحمد نصیری

تحلیل داده‌ها: امیرمحمد نصیری

نوشتن مقاله: امیرمحمد نصیری و جمشید ایمنی

بازبینی و ویرایش: حبیب هنری

مرور ادبیات: امیرمحمد نصیری و جمشید ایمنی

مدیر پروژه: امیرمحمد نصیری

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از همه افراد و نهادهایی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در دسترسی به داده‌ها و فراهم‌سازی زمینه انجام این پژوهش همکاری داشتند، صمیمانه قدردانی می‌کنند.

منابع

1. Arrondel, L., Duhautois, R., & Zimmer, C. (2020). Within-season dismissals of football managers: Evidence from the French Ligue 1. *Economics Bulletin*, 40(1), 789-797.
2. Bahrami, S., & Kiani, M. (2023). Internet on the marketing of sporting events. *Communication Management in Sport Media*, 10(3), 15-31. <https://doi.org/10.30473/JSM.2021.50368.1369>. [In Persian].
3. Batmunkh, E. (2021). Role of football in international business and economy. *Management Science and Business Decisions*, 1(2), 39-56. <https://doi.org/10.52812/msbd.20>
4. Behnam, M., Ahmadi, H., & Bakhshandeh, H. (2015). The Effect of Coaching Change Shock on Team Performance in the Iranian Premier League and Selected European Leagues. *Sport Management Studies*, 6(27), 47-62. [In Persian].
5. Behnam, M., Hamidi, M., Ahmadi, H. R., & Bakhshandeh, H. (2012). The effect of changing coach on team's performance in Iran's Football Pro-League. *Research in Sport Management and Motor Behavior*, 2(4), 149-159. [In Persian].
6. Besters, L. M., van Ours, J. C., & van Tuijl, M. A. (2016). Effectiveness of In-Season Manager Changes in English Premier League Football. *Economist (Netherlands)*, 164(3), 335-356. <https://doi.org/10.1007/S10645-016-9277-0>
7. Bryson, A., Buraimo, B., Farnell, A., & Simmons, R. (2021). Time to go? Head coach quits and dismissals in professional football. *Economist*, 169(4), 81-105. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10645-020-09377-8>
8. Deheshti, M., Alimohammadi, H., Dehghani, N., & Adabi Firouzjah, J. (2023). Identification and prioritization of performance evaluation indicators of health clubs using the AHP method. *New Trends in Sport Management*, 10(39), 163-177. [In Persian].
9. Díaz-García, J., Pulido, J. J., Ponce-Bordón, J. C., Cano-Prado, C., López-Gajardo, M. Á., & García-Calvo, T. (2021). Coach encouragement during soccer practices can influence players' mental and physical loads. *Journal of Human Kinetics*, 79(1), 277-288.
10. Football Federation Islamic Republic of Iran (FFIRI). (2024). Average coaching tenure in Iranian football [PowerPoint slides]. FFIRI. Retrieved from https://theffiri.com/files/fa/news/1403/1/15/124005_311.pdf [In Persian].
11. Gamson, W. A., & Scotch, N. A. (1964). Scapegoating in baseball. *The American Journal of Sociology*, 70, 69-72. <https://doi.org/10.1086/223739>
12. García-Aliaga, A., Rivas-González, P., Martín-Castellano, A., Cordon-Carmona, A., Muriarte-Solana, D., MonLópez, D., Refoyo Román, I., & Marquina-Nieto, M. (2024). How does changing coaches affect the physical performance of soccer players? *Apunts Educación Física y Deportes*, 155, 50-58. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2024/1\).155.06](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2024/1).155.06)
13. Gómez, M. A., Lago-Peñas, C., Gómez, M.-T., & Jimenez, S. (2021). Impact of elite soccer coaching change on team performance according to coach- and club-related variables. *Biology of Sport*, 38(4), 603-608. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34937970/>
14. Guerrero-Calderón, B., Owen, A., Morcillo, J. A., & Castillo-Rodríguez, A. (2021). How does the mid-season coach change affect physical performance on top soccer players? *Physiology & Behavior*, 232, 113328. <https://doi.org/10.1016/J.PHYSBEH.2021.113328>
15. Jakobsen, A. M. (2021). The relationship between motivation, perceived motivational climate, task and ego orientation, and perceived coach autonomy in young ice hockey players. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 13(2), 100-110.
16. Lago-Peñas C. (2011). Coach mid-season replacement and team performance in professional soccer. *Journal of human kinetics*, 28, 115-122. <https://doi.org/10.2478/v10078-011-0028-7>

17. Moradi Chaleshtari, J., & Nazari, R. (2019). The analysis of barriers influencing sustainable performance of Iran football industry. *New Trends in Sport Management*, 7(26), 37-54. [In Persian].
18. Pilardi, D. (2022). The internationalisation effect in football teams (Master's thesis). Available at https://tesi.luiss.it/33965/1/730951_PILARDI_DIEGO.pdf
19. Ponce-Bordón, J. C., López-Gajardo, M. A., Fernández-Navarro, J., López del Campo, R., Resta, R., & García-Calvo, T. (2024). The effect of coach dismissal on team performance and match physical demands in Spanish professional soccer leagues. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 24(3), 187–203. <https://doi.org/10.1080/24748668.2023.2278370>
20. Radzimiński, Ł., Padrón-Cabo, A., Modric, T., Andrzejewski, M., Versic, S., Chmura, P., et al. (2022). The effect of mid-season coach turnover on running match performance and match outcome in professional soccer players. *Scientific Reports*, 12(1), 10680. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-14996-z>
21. Ramazaninejad, R., Hematinejad, M., Gholizadeh, M. H., Ramazanian, M. R., & Hoseini Keshtan, M. (2017). The effect of coach changes on the performance of football clubs in the Iranian Premier League. *Sport Human Resource Management*, 4(2), 275–287. <https://doi.org/10.22044/shm.2017.5546.1506>
22. Rocaboy, Y., & Pavlik, M. (2020). Performance expectations of professional sport teams and in-season head coach dismissals—evidence from the english and french men's football first divisions. *Economies*, 8(4), 82.
23. Scelles, N., & Llorca, M. (2020). Head coach change and team performance in the French men's football Ligue 1, 2000–2016. *Economics Bulletin*, 40(2), 920-937.
24. Shajie, K., Heydari, R., Asadollahi, E., Esfahani, M., & Gol Goli, M. (2024). Hot bench: Pathology of frequent changes of coaches in Iranian Premier League. *Studies in Sports*, 13(68), 130-170. <https://doi.org/10.22089/smrj.2021.10026.3302> [In Persian].
25. Shirvani, T., Esmacili, M., & Ehsani, M. (2022). Identifying the Factors Affecting the Implementation of Sport Marketing in Iranian Football League Clubs. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 21(57), 355-374. <https://doi.org/10.22034/ssys.2022.858.1587> [In Persian].
26. Sousa, H., Clemente, F. M., Gouveia, E. R., Field, A., & Sarmiento, H. B. (2024). Effects of changing the head coach on soccer team's performance: A systematic review. *Biology of Sport*, 41(2), 83-94. <https://doi.org/10.5114/biolsport.2024.131816>
27. Wilson, R., Plumley, D., & Flint, S. W. (2020). Making sense of the sack race: The impact of managerial change in the English Football League. *Sport, Business and Management*, 10(1), 3-15. <https://doi.org/10.1108/SBM-10-2018-0079>
28. Zart, S., & Güllich, A. (2022). In-season head-coach changes have positive short- and long-term effects on team performance in men's soccer—evidence from the Premier League, Bundesliga, and La Liga. *Journal of Sports Science*, 40(6), 696-703.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی